

*Коростишівський педагогічний фаховий коледж імені
І.Я.Франка Житомирської обласної ради*

**Циклова комісія викладачів педагогічно – соціальних дисциплін
СИЛАБУС**

Назва освітньої компоненти	Соціально-емоційне та етичне навчання
Освітньо-професійна програма	Трудове навчання та технології
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології / Технології)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка / А Освіта
Формат освітньої компоненти	Вибіркова компонента
Форма навчання	денна
Рік навчання/семестр	IV (III) рік/ VIII (VI) семестр
Обсяг	Загальний обсяг годин – 90 (3 кредити ЄКТС)
Контрольні заходи	диференційований залік
Викладач	Скок Юлія Володимирівна, викладач II кваліфікаційної категорії
E-mail	yulia.organizator@gmail.com
Посилання на сайт	Коростишівський педагогічний фаховий коледж імені І.Я.Франка
Консультації	згідно з графіком
Анотація освітньої компоненти	Навчальна дисципліна спрямована на формування у майбутніх учителів системи знань і практичних умінь щодо розвитку соціально-емоційних компетентностей та етичних цінностей учнів. У процесі вивчення здобувачі освіти усвідомлюють значення емоційного інтелекту, емпатії, саморегуляції та відповідальної поведінки як основи гармонійного розвитку дитини. Дисципліна забезпечує опанування сучасних підходів і методик соціально-емоційного та етичного навчання, сприяє формуванню навичок ефективної комунікації, співпраці, ненасильницького розв'язання конфліктів і прийняття морально виважених рішень. Особлива увага приділяється створенню безпечного освітнього середовища, розвитку емоційної культури педагога та впровадженню інтерактивних і рефлексивних методів роботи з учнями початкової школи.
Мета та цілі освітньої компоненти	Метою освітньої компоненти є формування у майбутніх учителів професійної готовності до впровадження соціально-емоційного та етичного навчання в освітній процес, розвиток їхньої емоційної компетентності, ціннісних орієнтацій та здатності створювати безпечне, підтримувальне й гуманістично спрямоване освітнє середовище. У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні: - усвідомити значення соціально-емоційного та етичного навчання у формуванні особистості школяра; - опанувати базові поняття та принципи розвитку емоційного інтелекту, емпатії й моральних цінностей; - набути вмінь розпізнавати, усвідомлювати й регулювати власні емоції та емоції учнів; - сформуванати навички ефективної комунікації, співпраці та ненасильницького розв'язання конфліктів; - навчитися застосовувати інтерактивні, рефлексивні та практико

	орієнтовані методи соціально-емоційного навчання; - розвинути здатність інтегрувати етичні норми та соціальні цінності в освітній процес початкової школи; - сформувати готовність до створення безпечного та підтримувального освітнього середовища відповідно до принципів НУШ.

Очікувані результати навчання

Студенти повинні

ЗНАТИ:

- теоретичні основи соціально-емоційного та етичного навчання, його значення в системі сучасної освіти;
- ключові поняття соціально-емоційної компетентності: емоційний інтелект, емпатія, саморегуляція, соціальна взаємодія, відповідальність;
- вікові та психолого-педагогічні особливості емоційного розвитку дітей середнього шкільного віку;
- принципи формування моральних і етичних цінностей у дітей (повага, відповідальність, справедливість, співпереживання);
- основи ненасильницького спілкування та конструктивного розв'язання конфліктів у дитячому середовищі;
- роль соціально-емоційного навчання у створенні безпечного, інклюзивного та підтримувального освітнього середовища;
- методи розвитку емоційної самосвідомості, самоконтролю та соціальних навичок школярів;
- інтерактивні та рефлексивні методи соціально-емоційного й етичного навчання (ігри, вправи, обговорення, ситуаційний аналіз);
- зв'язок соціально-емоційного навчання з принципами Нової української школи;
- роль учителя як емоційного лідера та моделі етичної поведінки для учнів.

УМІТИ:

- застосовувати теоретичні знання із соціально-емоційного та етичного навчання у практичній діяльності в школі;
- розпізнавати, усвідомлювати та регулювати власні емоційні стани й емоції учнів;
- створювати безпечне, доброзичливе та підтримувальне освітнє середовище;
- розвивати в учнів навички емпатії, співпраці, відповідальної поведінки та етичного вибору;
- використовувати інтерактивні вправи, ігри та рефлексивні практики для розвитку емоційного інтелекту школярів;
- запобігати конфліктам та застосовувати конструктивні стратегії їх розв'язання;
- інтегрувати соціально-емоційне та етичне навчання в різні освітні галузі середньої школи;
- організовувати групову та партнерську взаємодію учнів;
- оцінювати динаміку соціально-емоційного розвитку дітей та надавати педагогічну підтримку;
- рефлексувати власну педагогічну діяльність і вдосконалювати професійні компетентності.

Компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК1 Здатність урахувувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК5 Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК6 Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

У результаті опанування дисципліни здобувачі освіти повинні демонструвати такі **результати навчання:**

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.

РН2 Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.

РН4 Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності

РН10 Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

РН13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

Тематика освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціально-емоційного та етичного навчання

Соціально-емоційне та етичне навчання як складова сучасної освіти. Місце соціально-емоційного розвитку в концепції Нової української школи. Поняття емоційного інтелекту: структура, компоненти, значення для дитини. Вікові особливості соціально-емоційного розвитку дітей середнього шкільного віку. Етичні основи виховання: цінності, норми, моральні орієнтири. Роль учителя як емоційного й етичного взірця для учнів.

Змістовий модуль 2. Самосвідомість і саморегуляція особистості

Усвідомлення власних емоцій: емоційна грамотність педагога. Самооцінка, самоприйняття та формування позитивного «Я-образу». Саморегуляція емоційних станів: стрес, тривога, злість, страх. Техніки емоційної стабілізації та відновлення ресурсу. Відповідальність за власні емоції та поведінку. Формування навичок саморефлексії у дітей.

Змістовий модуль 3. Емпатія та соціальна обізнаність

Емпатія як основа гуманної педагогіки. Розуміння почуттів інших: розвиток співпереживання. Толерантність, повага до різноманіття та прийняття іншого. Соціальні ролі, взаємини та групова динаміка в дитячому колективі. Інклюзивне середовище та емоційна підтримка кожної дитини.

Формування культури взаємодопомоги й партнерства.

Змістовий модуль 4. Етичне навчання та ціннісні орієнтації

Поняття етики та моралі в освітньому процесі. Формування моральних цінностей у школярів. Повага, чесність, справедливість, відповідальність як освітні цінності. Етичні дилеми в шкільному середовищі та шляхи їх розв'язання. Педагогічна етика й культура професійної поведінки вчителя. Виховання громадянської та соціальної відповідальності дітей.

Змістовий модуль 5. Комунікація та взаємодія

Ефективна педагогічна комунікація. Вербальна й невербальна мова емоцій. Активне слухання як інструмент довіри. Ненасильницька комунікація в освітньому середовищі. Конфлікти в дитячому колективі: причини та профілактика. Медіація та мирне розв'язання конфліктів.

Змістовий модуль 6. Методики та технології соціально-емоційного навчання

Інтерактивні методи розвитку соціально-емоційних навичок. Ігрові технології в соціально-емоційному навчанні. Казка, історія, метафора як засіб етичного виховання. Театралізація та рольова гра в розвитку емпатії. Арттерапевтичні методи в роботі з емоціями дітей. Проектна діяльність як форма соціального навчання.

Змістовий модуль 7. Соціально-емоційне навчання в освітньому середовищі НУШ.

Створення безпечного та підтримувального освітнього середовища. Емоційний клімат класу та роль учителя. Партнерська взаємодія з батьками. Соціально-емоційне навчання в позаурочній діяльності. Шкільні традиції, ритуали та події як інструмент ціннісного виховання. Виховні заходи з етичним і соціальним спрямуванням.

Змістовий модуль 8. Практика, рефлексія та професійне зростання

Аналіз педагогічних ситуацій соціально-емоційного характеру. Проєктування занять із соціально-емоційного та етичного навчання. Рефлексія власного емоційного досвіду як майбутнього педагога. Саморозвиток і професійне вигорання: профілактика та ресурси. Професійна ідентичність учителя початкової школи. Підсумкова рефлексія: соціально-емоційна компетентність педагога ХХІ століття.

Система оцінювання відповідно до [Положення про критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Коростишівського педагогічного фахового коледжу імені І.Я.Франка Житомирської обласної ради](#)

Рекомендована література

Основна

Додаткова

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект / Д. Гоулман ; пер. з англ. С. Л. Гумецької. – Харків : Віват, 2022. – 512 с. 2. ДоСЕН – міжнародне дослідження соціально-емоційних навичок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://edcamp-prod-portal-storage.s3.amazonaws.com/media/documents/spk/745/1109f9ff-b275-4570-b4ff-4ddb5b48ccae/100723_%D0%94%D0%B%D0%A1%D0%95%D0%9D_%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%A8%D0%90_1.pdf	1. Дужик Н. Соціально-емоційне навчання в системі сучасних педагогічних знань // <i>Актуальні питання гуманітарних наук: Педагогіка</i>. 2020. Вип. 27, т.2. С. 186–192. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/27_2020/part_2/30.pdf 2. Шевчук І. М. Етика педагогічної взаємодії. Львів, 2019.
---	--

Інформаційні ресурси

1. CASEL – https://casel.org Моделі, інструменти та приклади впровадження SEL у школі. 2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text 3. Нова українська школа – https://nus.org.ua Методичні матеріали з розвитку емоційного інтелекту та культури взаємодії. 4. EdCamp Ukraine Практики ненасильницької комунікації, педагогіки партнерства та етичної взаємодії. https://www.edcamp.ua/ 5. Соціально-емоційне та етичне навчання в Україні https://www.edcamp.ua/seelukraine/shcho-take-seen/ 6. Посібник СЕН https://numo.mon.gov.ua/storage/app/media/socialno-emocijne-navchannya-compressed.pdf

Політика освітньої компоненти

Своєчасність виконання різного виду робіт. Діяльність здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про академічну доброчесність у Коростишівському педагогічному фаховому коледжі імені І.Я.Франка Житомирської обласної ради
Розглянуто та затверджено на засіданні циклової комісії викладачів філологічних дисциплін Протокол №5 від 07.01.2026 Голова циклової комісії (підпис існує) Світлана ДОЛІНГОВСЬКА